

Laténský žárový pohřeb z „mohyly“ v lese Doubrava u Netolic

Před dvěma lety byl v jižních Čechách opět po delší době objeven a zkoumán laténský hrob, časově odpovídající horizontu tzv. plochých laténských pohřebišť z období LT B1–C1 (4.–3. stol. př. Kr.). Žárový pohřeb jednoho nebo více jedinců byl uložen do země společně s poměrně početnou pohřební výbavou, sestávající minimálně ze sedmi keramických nádob, železného nože a sekáče, bronzového náramku, kamenné sekerky upravené do podoby amuletu a brousku. Pozoruhodné je umístění pohřbu těsně pod povrchem výrazné „mohyly“, která se však ukázala být objektem přírodního původu (erodovaný skalní výchoz).

■ Jan JOHN
Martin PTÁK
Erika PRŮCHOVÁ
Hana HOJEROVÁ
Václav VONDROVSKÝ

V letech 2013–2014 byl v rámci projektu *Linecká stezka* uskutečněn průzkum trasy této historické komunikace, a to zejména prostřednictvím

metod nedestruktivní archeologie (viz Vondrovský et al. 2015). V omezené míře na nedestruktivní průzkum navázaly i zjišťovací výzkumy odkryvem, především na nově objevených lokalitách, za účelem zjištění jejich povahy a datace. To je i případ mohylového pohřebiště v lese Doubrava u Netolic, kde se nově podařilo identifikovat zajímavou pohřební komponentu z období laténu. Přestože výsledky sondáže nelze pokládat za konečné, neboť řada vzorků odebraných v terénu ještě nebyla vyhodnocena, považujeme za vhodné shrnout na tomto místě zatím dosažené poznatky už z toho důvodu, že aktuální stav poznání laténského pohřebního ritu horizontu LT B1–C1 v jižních Čechách nelze označit jako uspokojivý (poslední souhrn viz Michálek 1985). V regionu zatím nebyla odkryta žádná větší pohřebiště a mezi sondážemi na lokalitě Netolice-Doubrava (2013) a archeologickým výzkumem laténského hrobu v Modlešovicích roku 1993 (Michálek 1995, 99) uplynula dvě desetiletí bez jediného odkryvu pohřební komponenty LT B–C, nepočítáme-li prozatím ne zcela jasné interpretované doklady mladolátenských (pohřebních?) aktivit v halšatské knížecí mohyle u Rovné na Strakonicku (Chytráček et al. 2015).

K odkryvu popisovaného hrobu došlo v rámci projektu, který byl primárně zaměřen na prezentaci regionální historie a archeologických památek veřejnosti. Nálezu z lesa Doubrava byl věnován jeden z panelů naučné putovní výstavy a dále byly vytvořeny kopie artefaktů, jež návštěvníkům výstavy přibližují původní podobu milodarů.

Lokalita a její terénní výzkum

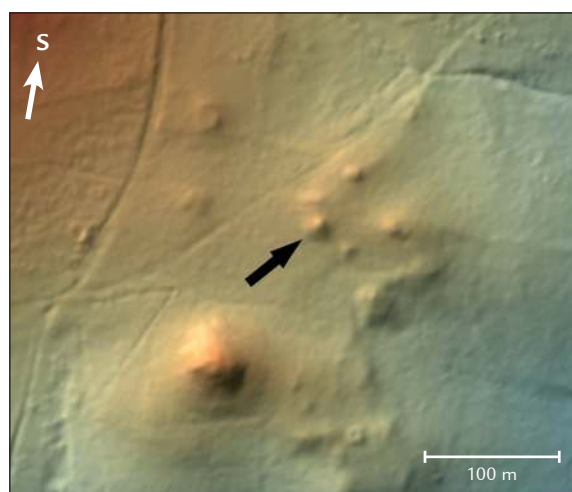
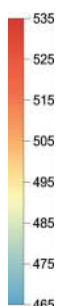
Mohylové pohřebiště v lese Doubrava se nachází na k. ú. města Netolice (okr. Prachatice) při jihovýchodním úpatí Jedlového vrchu v nadmořské výšce přibližně 490–500 m nad hladinou moře. Lokalita (konkrétně její jižní část) je známa již z dřívějších

■ Obr. 1 Poloha lokality v rámci území České republiky.

prospekci Antonína Beneše a jeho spolupracovníků (shrnutí Michálek – Fröhlich 1987, 20). Během prospekce v roce 2013 se jí podařilo nově zaměřit a doplnit původní počet tří mohylovitých útvarů o šest nově zjištěných a několik dalších nejistých konvexních objektů. Dobrý přehled o morfologii lokality poskytl data leteckého laserového skenování (DMR5G), která byla v rámci projektu rovněž využívána (obr. 2). V narušení na vrcholku výrazného útvaru (během průzkumu označen jako č. 7 – viz obr. 3) byl zjištěn korodovaný železný předmět – část sekáče z doby železné. V místě byl proto proveden podrobný průzkum detektorem kovů, který ukázal, že mělko pod povrchem se nacházejí další kovové předměty. Následně byla mikrosondáž zjištěna přítomnost keramiky a spálených kostí, což vedlo k rozhodnutí provést plošný odkryv vrcholové části této „mohyly“, za účelem záchranu a dokumentace situací nacházejících se těsně pod povrchem.

Zároveň byl mohylovitý útvar zaměřen pomocí totální stanice a vytvořen jeho vrstevnicový plán (obr. 4). Na základě měření můžeme objekt popsat jako konvexní útvar přibližně kruhového tvaru o průměru 12 m. Jeho převýšení dosahuje různých hodnot dle morfologie okolního terénu. Na severní straně činí vůči okolí 1,2 m, na straně jižní, kde je výškový rozdíl největší, se jedná o zhruba 3 m. Vrchol útvaru dosahuje výšky 501,2 m nad mořem. Na jeho západním svahu je patrná stopa staršího výkopu, který může být pozůstatkem dobývání kamene.

■ Obr. 2 Zkoumaný mohylovitý útvar č. 7 (označen šipkou) zachycený leteckým laserovým skenováním (data ČÚZK – DMR5G, vizualizace J. John).

Dne 17. 10. 2013 byla vyměřena sonda 3 × 3 metry a následně rozdělena na devět čtverců. Z každého čtverce a mechanické úrovně o mocnosti 10 cm byl brán vzorek na proplavení (20 l), dále vzorek pro pylovou analýzu a vzorek pro fosfátovou analýzu. Rozeznány byly pouze tři stratigrafické jednotky (vrstvy), a to lesní hrabanka, světlá lesní půda – místy obohacená o uhlíky, spálené kosti a artefakty (odebírána na dvě mechanické vrstvy) – a zvětralé skalní podloží v hloubce do 30 cm. Většina kostí a artefaktů se nacházela v úrovni 10–20 cm pod povrchem, v hloubce 20 cm již bylo zachycováno zvětralé podloží (**obr. 5**).

Jedním z nejzajímavějších výsledků sondáže je zjištění, že útvar, který se na první pohled jeví jako výrazná mohyla, je zřejmě přírodní skalní výchoz. Není vyloučeno, že jeho tvar byl v souvislosti s pohřbem upraven, rozhodně se ale nejedná o běžnou pravěkou mohylu (starší/střední doba bronzová, starší doba železná) s dodatečným pohřbem z mladší doby železné.

Pohřební výbava

Soubor nálezů ze sondáže na vrcholu „mohyly“ č. 7 můžeme interpretovat jako žárový pohřeb (případně více pohřbů) uložený spolu s pohřební výbavou mělce pod povrchem skalního výchozu. Z pohřební výbavy se dochovaly keramické, kovové a kamenné artefakty, svým počtem a spektrem zatím v jižních Čechách ojedinělé (viz **obr. 6**). Artefakty

z kategorie osobních ozdob (bronzo-
vý náramek a amulet vyrobený
z kamenné sekerky) vykazují prask-
liny, způsobené nejspíše vysokou
teplotou. Můžeme tedy předpoklá-
dat, že společně s lidskými ostatky
prošly kremací na pohřební hranici.

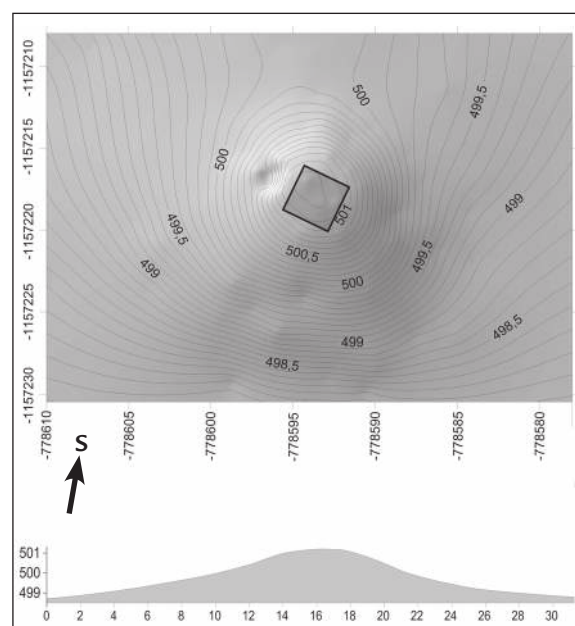
Keramické nádoby

Během sondáže bylo zachyceno celkem 249 keramických zlomků, z nichž se podařilo zcela nebo částečně rekonstruovat sedm nádob. Toto množství je nutno považovat za minimální počet jedinců, který pravděpodobně může být o něco vyšší. Je třeba vzít v úvahu, že nebyla prozkoumána celá plocha „mohyly“, na jejíchž svazích budou pravděpodobně dochovány další fragmenty. Druhým faktorem je vysoká fragmentace a špatný stav dochovaných nádob, které byly dlouhodobě uloženy mělce pod současným povrchem a jsou na nich patrné transformační vlivy, např. odlupování povrchu zlomků vlivem střídání teplot (tzv. odmrazání). Nepravidelný tvar a povrch nádob napovídá, že nebyly vytáčeny na hrncířském kruhu. Identifikovány byly následující nádoby:

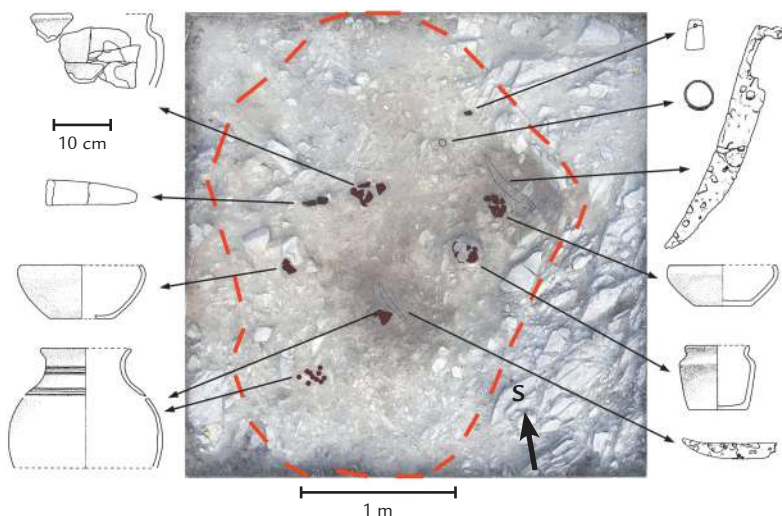
- mísa se zataženým okrajem, dochována z větší části (KE 32), červenohnědý leštěný povrch, výška 65 mm, průměr dna 90 mm, průměr ústí cca 170 mm (**obr. 7: 1**);
- mísa se zataženým okrajem, dochována menší část (KE 35), výška 85 mm, dno předpokládaná šířka dna 95 mm, barva červenohnědá, na vnější straně dna zbytky napečené hmoty (**obr. 7: 2**);

■ **Obr. 3** Netolice-Doubrava, „mohyla“ č. 7 (foto J. John).

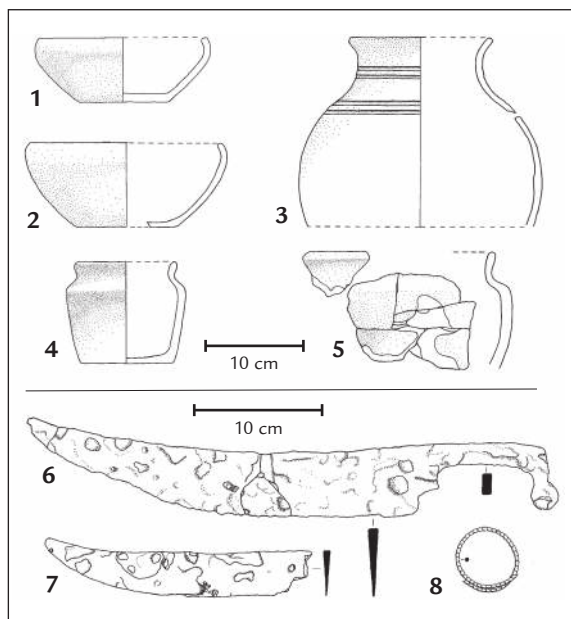
■ **Obr. 4** Netolice-Doubrava, vrstevnicový plán a řez mohylovitého objektu č. 7 s vyznačením plochy sondáže na jeho vrcholu (krok vrstevnic je 10 cm, zaměření a vizualizace J. John).

■ **Obr. 6** Distribuce nálezů v sondě, přerušovaná čára vyznačuje rozptýlené spálené kosti (foto a grafika M. Pták).

■ **Obr. 5** Finální fáze odkryvu – pohled od JZ. Při východním okraji sondy je dobře patrný zvětralý povrch skalního výchozu (foto M. Pták).

■ Obr. 7 Kresebná dokumentace keramických a kovových artefaktů (kresba H. Hojerová).

- lahvovitý tvar (KE 26 + KE 34), dochována je většina hrdla a část výduti, dno chybí, průměr ústí 140 mm, max. výduť (rekonstrukce) cca 240 mm, výzdobu tvoří dva páry oběžných rýh na hrdle a podhrdlí, místy dochován šedý leštěný povrch (obr. 7: 3);
- menší hrnec (KE 30), dochován téměř kompletně, chybí pouze část okraje nádoby, výška 105 mm, průměr dna 95 mm, průměr ústí 110 mm (obr. 7: 4);
- fragment většího hrnce (KE 33 + KE 19?; obr. 7: 5);
- fragment stěny masivní nádoby z tuhé hlíny, síla střepu 12 až 13 mm, v keramické hmotě jsou patrná větší zrna grafitu (nekresleno);
- fragment spodní části a dna nádoby (KE 36), průměr dna cca 140 mm, barva červenohnědá, v keramické hmotě nahodile rozptýlená zrnka grafitu (nekresleno).

Kovové artefakty

- železný sekáč s hákovitou rukojetí obdélného průřezu, zakončenou kruhovým diskem, celková délka 40 cm, síla hřbetu 3–6 mm, tvar je rekonstruován celkem ze čtyř fragmentů (obr. 7: 6);
- železný nůž o délce 20 cm (čepel 19 cm, síla hřbetu 3–4 mm), odlomená rukojeť nebyla nalezena, podle rozměrů dochovaného nůtu byla obložena střípkami

z organického materiálu o síle cca 6 mm (obr. 7: 7);

- náramek z bronzového drátu o průměru 3,5 mm, profilovaný soudkovitými vývalky, na povrchu jsou patrné praskliny způsobené žářem a náramek je mírně deformován (vnitřní průměr 40 × 45 mm), překrývající se konce jsou odlomené (obr. 7: 8), podle rentgenfluorescenčního měření odebraného vzorku má slitina náramku přibližné složení: Cu 90 %, Sn 7 %, Pb 2 %, As 0,5 %, Ni 0,2 %;
- tři zlomky mírně ohnuté železné tyčinky, nelze spolehlivě rekonstruovat, o jaký artefakt se původně jednalo, zlomky byly zachyceny při plavení kumule spalených kostí, takže jejich příslušnost k pohřbu je velmi pravděpodobná (nekresleno);
- hrudka železné strusky o hmotnosti 5 g (nekresleno – její souvislost s pohřbem není jasná).

Kamenné artefakty

- miniaturní lichoběžníkovitá sekerka s asymetrickým ostřím, max. rozměry 49 × 29 × 10 mm, v týlní části sekerky se nachází sekundární průvrt o průměru 3–4 mm, hornina, z níž se sekerka vybroušena, nebyla určena, dobře patrné je její popraskání, způsobené pravděpodobně přepálením (obr. 8: 1);
- brousek z jemnozrnné horniny (obr. 8: 2), rozlomen na dva kusy, maximální rozměry 145 × 30 × 45 mm, vykazuje stopy používání (obroušení).

Datace a interpretace pohřební výbavy

Soubor získaných nálezů bohužel neobsahuje silně chronologicky citlivé artefakty, jakými jsou např. spony (vzhledem k uložení pohřbu mělce pod současným povrchem bohužel nelze vyloučit druhotné ochuzení o část artefaktů, a to v důsledku činnosti amatérských hledačů pokladů s detektory kovů, anebo rozpadu drobných železných předmětů následkem koroze). Přesto se na základě analogií můžeme ke stáří nálezů alespoň orientačně vyjádřit, přičemž srovnání se nabízí především s detailně publikovanými pohřebišti z Dolního Rakouska

(Mannersdorf a Pottenbrunn), kde lze v pohřebních výbavách vysledovat podobné artefakty.

Nejpočetnější kategorií artefaktů jsou keramické nádoby, kde některé tvary (mísy se zataženým okrajem) nejsou k přesnější dataci vhodné, pro své průběžné rozšíření prakticky v celém latěnu. Pro lahev (obr. 7: 3) shledáváme analogické tvary v hrobech 209 a 145 v Mannersdorfu, datovaných do LT B1 a B2 (Ramsl 2011, 171). Z rekonstruovaných nádob stojí za pozornost i hrnce s esovitě profilovaným okrajem (obr. 7: 4 a 7: 5), podobné pozdějším tvarům s oválným okrajem, které jsou datovány na přelom stupňů LT B2/C1 (srv. Ramsl 2002, 101). Bronzový náramek je možno obecně zařadit do LT B. Analogii můžeme nalézt např. na levé ruce ženy, pohřbené v hrobě č. 20 na pohřebišti Blučina s datací do LT B2 (Ludíkovský 1970), podobné exempláře však známe i z hrobů datovaných do LT B1 (Borotice – 7/I, Čížmářová – Stuchlík 2014, 482). Dalším chronologickým vodítkem může být železný sekáč, respektive tvar jeho rukojeti. Podobné zakončení rukojeti lze vidět na sekáči z hrobu č. 180 v Mannersdorfu, datovaném do LT B2a (Ramsl 2011, 150). Analogické zakončení rukojeti má i sekáč z hrobu č. 219 na pohřebišti Dürrenberg, datovaný do LT B (Moser – Tiefengraber – Wiltshke-Schrotta 2012, 144–152 a 204–205). V tomto případě však datace není zcela bez problémů, neboť hrob 219 obsahoval několik pohřbů, datovaných v rozmezí LT A – LT C1, takže kontext nelze považovat za zcela spolehlivý.

Ze shromážděných analogií vyplývá, že hrob z lokality Netolice-Doubra va spadá velmi pravděpodobně do LT B, a to nejspíše do jeho mladší fáze (LT B2). Ze situace v terénu ani z rozboru nálezů však není jisté, zda se jedná o chronologicky uzavřený soubor, vyloučit nelze ani více následných pohřbů.

Na základě antropologického určení spalených kostí (viz níže) nelze rovněž rozhodnout, zda se jedná o pohřeb muže, či ženy. Absence zbraní a přítomnost bronzového náramku však napovídá, že by se mohlo jednat o ženský pohřeb. Tomu neodporuje ani přítomnost železného

sekáče, neboť na základě analýzy pohřebiště Dürrnberg bylo prokázáno, že v případě sekáčů se jedná spíše o artefakt určený k porcování masa než o zbraň. V hrobech bývá často uložen společně s masitými milodary, a to převážně v ženských hrobech (Pauli 1978, 255–258). Je možné, že součástí hrobu z Doubravy u Netolic byl rovněž masitý milodar (srv. anatomické určení kostí v části antropologické analýzy), provázený železným nožem, sekáčem a kamenným brouskem. Analogickou situaci představuje např. nepublikovaný bojovnícký hrob č. 6 ze slovenské lokality Palárikovo I, kde byl spolu s kostmi téměř celého prasete nalezen železný nůž a kamenný brousek (srv. Gardelková-Vrtelová 2014, 515).

Pozoruhodným nálezem je provrtaná kamenná sekerka, sloužící nejspíše jako amulet. Je velmi pravděpodobné, že ke starším kamenným nástrojům z neolitu a eneolitu se v době železné vázaly magické a symbolické představy, jak dokládají mj. nálezy broušené industrie z rituálního okrsku na akropoli Závisti (Drda – Rybová 2008, 47, 50, 68), a pravděpodobně též řada dalších nálezů broušené industrie z prostoru laténských oppid (např. Píř 1903, 97; Dubský 1949, 52; Danielisová 2010, 70). Podobné případy však rozhodně nejsou v rámci pohřebních komponent běžné. Ludwig Pauli (1975, 127) uvádí celkem pět dokladů kamenných seker z hrobů doby železné, včetně provrtané sekerky v hrobě č. 51 z Dürrnbergu. K nim je možno ještě zařadit např. sekerku z italského pohřebiště starší doby železné v Narce, která byla součástí náhrdelníku (Quast 2011, 251). U seker, které nejsou provrtány, však někdy můžeme uvažovat i o intruzi (srv. Ramsel 2011, 154). Z prostředí opevněných lokalit lze zmínit podobnou provrtanou sekerku z oppida Velem-Sv. Vid (Miske 1908, 45), zde se ale jedná o starší

nález bez kontextu na polykulturní lokalitě.

Antropologická analýza spálených kostí

Pohřební ritus, při kterém jsou zemřelí spalováni, nám bohužel nezanechává příliš mnoho informací o pohřbených jedincích a jejich způsobu života. Antropologické zhodnocení je výrazně omezeno podstatnou a přesněji těžko odhadnutelnou změnou velikosti kostí a značnou mírou fragmentace (Ubelaker 1989, 34; Duda 2009, 145–152; Stloukal 1999, 378). K těmto změnám se přidávají další deformace, jako je např. změna tvaru (dochází ke zvlnění a zkroucení kostí), zabarvení či změna histologické struktury aj. (Dokládál 1999, 33). Všechny tyto změny mají vliv na zhodnocení anatomického určení kostí, odhad věku dožití, pohlaví, výšky postavy, ale i minimálního počtu jedinců. Obecně lze říci, že většina zlomků spálených kostí je neurčitelná (Stloukal 1999, 378).

Většina zlomků kostí z Doubravy u Netolic byla získána vybíráním z proplavených vzorků hlíny, neboť přímo v terénu byly drobné zlomky spálených kostí špatně rozpoznatelné. Celkově je soubor složen z velmi malých zlomků (velikost do 15 mm tvoří 97,1 % souboru) spálených kostí o průměrné velikosti 6,65 mm a mediánové 5,49 mm. Je zřejmé, že soubor byl velmi poškozen, minimálně samotným spalováním zemřelého. Nabízí se otázka, zda pád pohřební hranice, nebo docházelo po spálení ještě k drcení kostí, či zda byly kosti vyjímány ještě „teplé“, tedy v době, kdy byly nejvíce náchylné k fragmentaci (Dokládál 1999, 40). U zlomků převládá bílé zbarvení a několik zlomků je černých a šedomodrých. Většina

zlomků v souboru byla vystavena teplotě žáru v rozmezí 650–700 °C (90 % z celkového množství zlomků v souboru). V této souvislosti zmíníme fakt, že z 20 zlomků, jež byly vystaveny minimální teplotě 750 °C, se jich 12 nachází v okolí železného nože a fragmentu lahve (KE 34).

Většina kostí zůstala anatomicky neurčených (73,1 %), významný počet kostí se podařilo zařadit alespoň do skupiny „kost typu dlouhého“ (21,4 %, několik málo z nich bylo přiřazeno i konkrétní kosti, jako např. kosti loketní), některé zlomky byly identifikovány jako fragmenty lebky (3,7 %) a „kosti typu plochého“ (0,6 %). U šesti zlomků se pravděpodobně jednalo o zvířecí kosti (tvoří 0,6 % v souboru).

V souboru se nacházelo velmi málo charakteristických znaků, na jejichž základě bychom mohli rozhodnout, zda se jednalo o hrob obsahující pohřeb jednoho, nebo více jedinců. Věk dožití nebyl odhadnut, ale mohlo se jednat o dospělého nebo minimálně juvenilního jedince. Tento předpoklad je založen na nálezu a identifikaci dvou kořenů zubů pocházejících z druhé dentice. Rovněž nebylo možné odhadnout pohlaví a nebyly zjištěny žádné známky zdravotního postižení.

Závěry

Nález laténského hrobu na vrcholu mohyly připomínajícího skalního výchozu v lese Doubrava u Netolic zasluhuje pozornost z několika důvodů. V rámci pohřební výbavy je nápadný poměrně značný počet keramických nádob (MNI = 7), což není pro laténské hroby v oblasti Čech typické (srv. Waldhauser 1999, 76–77) a evokuje spíše pohřební zvyky doložené pro Podunají. Přítomnost železného nože, sekáče a brousku naznačuje možnost uložení masitého milodaru, který se ovšem přímo doložit nepodařilo. Osobní ozdoby reprezentuje bronzový náramek a unikátní amulet, vytvořený ze starší kamenné sekerky. Podle artefaktů je možno hrob datovat do LT B (pravděpodobněji do LT B2).

Analýza spálených lidských ostatků neprokázala, zda se jedná o pohřeb jednoho, anebo více jedinců (MNI = 1). Přítomnost menšího množství kostí, vystavených vyšší

■ Obr. 8 Fotografická dokumentace kamenných artefaktů (foto M. Pták).

teplotě, připouští možnost vícenásobného pohřbu. Tyto kosti se ale mohly do místa uložení dostat i jako příměs, vzniklá sběrem kostí z opakovaně používaného žároviště, případně se může jednat o pozůstatky stejného jedince, jehož část byla při kremaci na hranici vystavena vyšší teplotě.

Z jižních Čech jsou v současné době známy zhruba tři desítky případů výskytu mladolátských artefaktů ve starších mohylách, většinou se ale jedná o starší nálezy, u nichž postrádáme jistotu, zda se jedná o pohřební, či jiné aktivity.¹ Roli zde nepochybně hraje nenápadnost drobných fragmentů spálených lidských kostí a rozpad kostí nespálených. Nález z Netolic-Doubrahy naznačuje, že v řadě případů se o dodatečné hroby jednat mohlo. Pro srovnání uvedme, že na Moravě je pohřbívání do starších mohyl doloženo již pro LT B1 (Čížmářová – Stuchlík 2014).

V našem případě byl hrob situován na vrchol skalního výchozu, který mohly pouze připomínat. Příkladem podobného „omylu“ mohou být i nálezy laténských artefaktů z kamenitého pahorku u Kadova na Blatensku (Michálek 1985, 278; Michálek 1990, 77), anebo mimořádně zajímavý nález hluboké laténské šachty, obsahující lidské kosti, v „mohyle“ (opět skalní výchoz) na ploše halštatského hradiště Langenenslingen-Alten Burg (Dürr 2014, 125). Je otázkou, do jaké míry lidé v době laténské považovali za nutné, aby se v případě volby místa pro pohřeb jednalo o skutečné mohyly, a do jaké míry to dokázali rozlišit. Nepochybně se však jedná o doklad tzv. materiální paměti pravěkých komunit (Neustupný 1997, 226; srv. John 2003), díky níž byly starší mohyly identifikovány jako pohřební monumenty i v dobách, kdy k jejich budování nedocházelo.

Použitá literatura

Čížmářová, J. – Stuchlík, S. 2014: Laténské pohřebiště v Borotících (okr. Znojmo). In: J. Čížmářová – N. Venclová – G. Březinová (eds.), *Moravské křižovatky – Střední Podunají mezi pravěkem a historií*, 471–486. Danielisová, A. 2010: Oppidum České Lhotice

a jeho sídelní zázemí. Archeologické studijní materiály 17. Praha.
Dokládál, M. 1999: Morfologie spálených kostí. Význam pro identifikaci osob. Sborník prací lékařské fakulty 113. Brno.
Drda, P. – Rybová, A. 2008: Akropole na hradišti Závist v 6.–4. stol. př. Kr. Památky archeologické – Supplementum 19. Praha.
Dubský, B. 1949: Pravěk jižních Čech. Blatná.
Duday, H. 2009: The archaeology of the dead. Lectures in archaeoethnology. Oxford.
Dürr, M. 2014: Die Alte Burg bei Langenenslingen, Landkreis Biberach, und ihr Umland, Fundberichte aus Baden-Württemberg 34/2, 89–235.
Gardelková-Vrtelová, A. 2014: Nálezy drubeže v keltských hrobech z území Slovenska. In: J. Čížmářová – N. Venclová – G. Březinová (eds.), *Moravské křižovatky – Střední Podunají mezi pravěkem a historií*, 515–525.
Chytráček, M. – Chvojka, O. – Egg, M. – John, J. – Kyselý, R. – Michálek, J. – Ritter, S. – Stránská, P. 2015: Zu einem Fürstengrab aus der Späthallstattzeit mit zweirädrigem Wagen und Bronzegefäßen bei Rovná (okr. Strakonice) in Südböhmen. Ein Vorbericht, Archäologisches Korrespondenzblatt 45/1, 71–89.
John, J. 2003: Spony, náramky, hradiště a mohyly. Příklad materiální paměti komunit doby laténské. In: L. Šmejda – P. Vařeka (eds.), *Sedmdesát neustupných let*. Plzeň, 79–84.
Ludíkovský, K. 1970: Bohatý hrob ženy z keltského pohřebiště v Blučíně, o. Brno-venkov, Památky archeologické 61/2, 519–535.
Michálek, J. 1985: Hrobové nálezy charakteru plochých keltských pohřebišť (LT B-C1) z jižních Čech, Archeologické rozhledy 37/3, 273–296.
Michálek, J. 1995: Siedlung (Gehöft), Gräber und Flußgoldgewinnung (?) der Latènezeit (LT B2/C1-2) in Modlešovice bei Strakonice (Südböhmen). Neue Grabungen und Ergebnisse. In: Archäologische Arbeitsgemeinschaft Ostbayern/West- und Südböhmen – 4. Treffen in Mariánská Týnice. Espelkamp, 95–106.
Michálek, J. 1999: Keltský poklad z Bezdědovic na Blatensku. Blatná – Strakonice.
Michálek, J. – Fröhlich, J. 1987: Archeologické nemovitě památky v okrese Prachatice. Prachatice.
Miske, K. 1908: Die prähistorische Ansiedlung Velem-St.Vid. 1. Band, Wien.
Moser, S. – Tiefengraber, G. – Wiltshke-Schrotta, K. 2012: Der Dürrnberg bei Hallein – Die Gräbergruppen Kammelhöhe und Sonneben. Dürrnberg – Forschungen 5, Rahden/Westf.
Neustupný, E. 1997: Uvědomování minulosti, Archeologické rozhledy 49, 217 – 230.
Pauli, L. 1975: Keltischer Volksglaube. Amulette und Sonderbestattungen am Dürrnberg bei Hallein und im eisenzeitlichen Mitteleuropa. Münchner Beiträge zur Vor- und Frühgeschichte 28. München.
Pauli, L. 1978: Der Dürrnberg bei Hallein III. Auswertung und der Grabfunde. Münchner Beiträge zur Vor- und Frühgeschichte 18. München.
Příč, J. L. 1903: Starožitnosti země České II. Čechy na úsvitě dějin, sv. 2. Hradiště

u Stradonic jako historické Marobudum. Praha.
Quast, D. 2011: Ein Steinbeil mit magischer Inschrift aus der Sammlung des Prinzen Christian August von Waldeck, Archäologisches Korrespondenzblatt 41/2, 249–261.
Ramsl, P. C. 2002: Das eisenzeitliche Gräberfeld von Pottenbrunn. Fundberichte aus Österreich – Materialheft A 11. Wien.
Ramsl, P. C. 2011: Das latènezeitliche Gräberfeld von Mannersdorf am Leithagebirge, Flur Reinthal Süd, Niederösterreich. Mitteilungen der Prähistorischen Kommission 74. Wien.
Stloukal, M. 1999: Žárové pohřby. In: M. Stloukal et al., *Antropologie. Příručka pro studium kostry*. Praha, 378–382.
Tiefengraber, G. – Wiltshke-Schrotta, K. 2012: Der Dürrnberg bei Hallein – Die Gräbergruppe Moserfeld-Osthang. Dürrnberg – Forschungen 6, Rahden/Westf. Leidorf.
Ubelaker, D. H. 1989: Human skeletal remains. Excavation, analysis, interpretation. Washington.
Vondrovský, V. – Pták, M. – Kovář, D. – John, J. – Hojerová, H. 2015: Zpráva o výsledcích terénní prospekce v rámci projektu Linecká stezka. Archeologické výzkumy v jižních Čechách 28, v tisku.
Waldhauser, J. 1999: Jak se kopou keltské hroby. Praha.

Summary

La Tène Period cremation burial on the top of “tumulus” in the forest Doubrava at Netolice

In 2013 an interesting grave from LaTène Period was discovered and excavated in the forest of Doubrava at Netolice (South Bohemia, Prachatice district). The cremation burial of one or more individuals was accompanied by a relatively large number of grave goods, consisting of at least seven ceramic vessels, iron knife and cleaver, bronze bracelet, stone axe heads adapted into an amulet and a whetstone. Based on artifacts the grave is most likely dated to the phase LT B2. Remarkably, the burial was situated only 20 cm below the current surface of large “tumulus”, which turned out to be of natural origin (eroded rock outcrop).

Jan John, Archeologický ústav FF Jihočeské univerzity, adresa: Branišovská 31a, 370 05 České Budějovice, e-mail: jjohn@jcu.cz
Martin Pták Archeologický ústav FF Jihočeské univerzity, adresa: Branišovská 31a, 370 05 České Budějovice, e-mail: martintptak@seznam.cz
Erika Průchová, nezávislá antropoložka, adresa: Raisova 1776, 397 01 Písek e-mail: erpruchova@gmail.com
Hana Hojerová, Archeologický ústav FF Jihočeské univerzity, adresa: Branišovská 31a, 370 05 České Budějovice, e-mail: hojerovahana@gmail.com
Václav Vondrovský, Muzeum Jindřichohradecka adresa: Balbínova náměstí 19/I, 377 01 Jindřichův Hradec e-mail: vaclav.vondrovsky@gmail.com

1 Aktuální přehled těchto nálezů je v současné době připravován do tisku jako součást publikace referátu z konference Keltové 2015 (Chytráček et al. 2015: Fürstengrabhügel aus der Späthallstattzeit bei Rovná in Südböhmen mit den jüngeren Eingriffen aus der Jung- und Spätlatènezeit).